

Lisa 8. Terviklik toitumuse hindamisvahend (SGNA). Subjective Global Nutrition Assessment Form (SGNA)

Terviklik toitumuse hindamisvahend (SGNA) Subjective Global Nutrition Assessment Form (SGNA)

Tõlkeversioon november 2025, EstSPEN terminoloogia töögrupp. Kasutamine erialseltsi kirjalikul loal.

Terviklik toitumuse hindamisvahend (SGNA)		SGNA tulemus			
Patsiendi nimi: _____ Sünnikuupäev: _____ Hindamise kuupäev: _____ Pikkus: _____ cm Kehakaal: _____ kg					
Toitumuse anamnees		Normaalne	Mõõdukas	Raske	
Pikkuse vastavus vanusele praegu: a) Kasvukõver Normaalne: ≥ 3 . protsentiil Mõõdukas: napilt alla 3. protsentiili Raske: tuntavalt alla 3. protsentiili					
b) Kasvutrend Normaalne: kasvukõver on tšousukoridoris või tšouseb Mõõdukas: kasvukõver langeb järk-järgult Raske: kasvukõver langeb kiiresti või järsult					
c) Kas on kooskõlas vanemate keskmise pikkusega? Poisid: $[\text{isa pikkus (cm)} + (\text{ema pikkus (cm)} + 13 \text{ cm})] \div 2$ Tüdrukud: $[(\text{isa pikkus (cm)} - 13 \text{ cm}) + \text{ema pikkus (cm)}] \div 2$ Kui vastus näitab oodatavat pikkust 18-aastaselt, kandke see kasvukõverale. Ekstrapoleerige lapse kasv praegusest pikkusest arvestatult kuni 18-aastaseks saamiseni kasvukõverale. Kui eeldatav lõplik pikkus jääb 8,5 cm piiresse vanemate keskmisest pikkusest, siis on lapse praegune pikkus vanemate pikkuseid arvestades sobilik.					
Praeguse kehakaalu vastavus pikkusele a) Määramine < 5-aastastele lastele: määrake kaalukõveral lapse pikkuse protsentiilile vastav kehakaal. Tehke järgnev arvutus: $(\text{tegelik kehakaal} \div \text{pikkusele vastav kehakaal}) \times 100\%$ Normaalne: > 90% Mõõdukas: 75–90% Raske: < 75% b) Määramine ≥ 5 -aastastele lastele KMI kõvera järgi Normaalne: ≥ 3 . protsentiil Mõõdukas: napilt alla 3. protsentiili Raske: tuntavalt alla 3. protsentiili					
Tahtmatud muutused kehakaalus a) Kehakaalu muutused kaalukõvera järgi Normaalne: kaalukõver tšouseb Mõõdukas: kaalukõver on madal, kuid hakkab ülespoole kalduma Raske: kaalukõver on allapoole kaldu b) Kehakaalu langus Normaalne: < 5% tavapärasest kehakaalust Mõõdukas: 5–10% tavapärasest kehakaalust Suur: > 10% tavapärasest kehakaalust c) Muutus viimase kahe nädala jooksul Kehakaal tõusnud Kehakaal muutumatu Kehakaal langenud					

Terviklik toitumuse hindamisvahend (SGNA)

<p>Toitaineliste vajaduste ja söömismahu hindamine</p> <p>a) Normaalne: tarbimine on piisav Mõõdukas: kalorsus väike, kuid katab > 50% vajadustest Raske: nälgus, < 50% vajadustest on kaetud</p>			
<p>b) Praegune söömismahd võrreldes tavapärasega Normaalne: on jäänud samaks Mõõdukas: paranemas Raske: vähenenud</p>			
<p>c) Muutuse kestus: üle kahe nädala kestev või süvenev söömismahu vähenemine suurendab lapse alatoitumusriski.</p>			
<p>Seedetrakti sümptomid: hindamine aitab selgitada, kui võrd on piiratud lapse võime süüa ja taluda tavamenüüd.</p> <p>a) Normaalne: sümptomid puuduvad Mõõdukas: üks sümptom või rohkem (mitte iga päev) Raske: sümptomid iga päev</p>			
<p>b) Sümptomite kestus: seedetrakti sümptomid on tõsised, kui need on kestnud peaaegu iga päev vähemalt kaks nädalat.</p>			
<p>Tegutsemisvõime</p> <p>a) Normaalne: puuduvad piirangud, energiline, suudab tegutseda vanusele vastavalt Mõõdukas: piiratud kehalist pingutust nõudvates tegevustes, kuid võimaline mängima ja/või kergemas õppetevuses osalema istuval viisil, vähem energiline, tunneb end sagedamini väsinuna Raske: mängib või tegutseb vähe või ei tee seda üldse, voodis enam kui 50% ärkveloleku ajast, jõuetu, magab sagedamini</p> <p>b) Tegutsemisvõime viimase kahe nädala jooksul Normaalne: aktiivsus suureneb Mõõdukas: muutumatu Raske: aktiivsus väheneb</p>			
<p>Haiguse mõju ainevahetusele (metaboolne stress) Puudub Mõõdukas Oluline</p>			
LÄBIVAATUS	Normaalne	Mõõdukas	Raske
<p>Nahaaluse rasvkoe kadu Normaalne: kadu puudub Mõõdukas: kadu mõnes piirkonnas Raske: ulatuslik kadu enamikus piirkondades</p>			
<p>Lihaskonna kõhetumine Normaalne: kõhetumine puudub Mõõdukas: kõhetumine mõnes piirkonnas Raske: ulatuslik kõhetumine enamikus või kõigis piirkondades</p>			
<p>Tursed (toitumusega seotud) Normaalne: tursed puuduvad Mõõdukas: mõõdukad tursed Raske: ulatuslikud tursed</p>			
SGNA hinnang kokku			

Terviklik toitumuse hindamisvahend (SGNA)

Hindamisjuhised

Need juhised selgitavad SGNA tulemusi.

Normaalne toitumus: selle patsiendi kaaluivene ja kasv on ootuspärane, ta sööb üldiselt piisavas mahus ning tal puuduvad seedetrakti sümptomid ja kõhetumise tunnused. Patsiendil on normaalne tegutsemisvõime. Hinnang „normaalne“ on enamikus või kõikides kategooriates või on patsiendil märgatav ja püsiv paranemine alatoitumusriskist või mõõdukast alatoitumusest. Kui olukord on paranemas, võib patsient olla normaalses toitumuses hoolimata mõningasest lihasmassi, rasvavarude, kehakaalu või söömise vähenemisest.

Mõõdukas alatoitumus: sellel patsiendil on kindlad tundemärgid kaalulangusest või kasvu pidurdumisest ja söömisahtude vähenemisest. Tal võib olla rasvavarude, lihasmassi ja tegutsemisvõime vähenemist. Kui patsient oli normaalses toitumuses, siis võib seisund olla halvenemas. Hinnang „mõõdukas“ on enamikus või kõikides kategooriates, võib viia raske alatoitumiseni.

Raske alatoitumus: sellel patsiendil on süvenev alatoitumus ning negatiivne trend enamikus või kõikides hindamise kategooriates. On märgatavaid alatoitumuse kehalisi tunnuseid (rasvavarude ja lihasmassi kadu, kehakaalu vähenemine üle 10%), samuti vähenenud söömisaht, suurenenud kaod seedetrakti kaudu ja/või äge metaboolne stress ning kaasuv tegutsemisvõime piirang. Hinnang „raske“ on enamikus või kõikides kategooriates, puuduvad viited paranemisele.

SGNA hindamisvahendi kasutamiseks on andnud loa Kanada Kliinilise Toitmise Seltsi 2023. a alatoitumuse töögrupp (ing k. Canadian Malnutrition Task Force 2023) ning selle on tõlkinud ja kohandanud Eesti konteksti Eesti Kliinilise Toitmise Seltsi valideerimise töögrupp 2025. a.

Canadian
Malnutrition
Task Force

le Groupe de
travail canadien
sur la malnutrition

Canadian Nutrition Society
société canadienne de nutrition